

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/282/2015
Identifikačné číslo spisu:	8706206335
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8706206335.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Vladíka a sudcov JUDr. Jany Cisárovej a JUDr. Jána Šikutu, PhD., v právnej veci žalobcu: V., nar. XX.X.XXXX, bývajúcí v N., zastúpený Mgr. Alenou Mikudovou, advokátkou, so sídlom v Poprade, Orlická 2698/16, proti žalovaným: 1/ I., nar. X.X.XXXX, bývajúcí v R., 2/ I., živnostník s miestom podnikania XXX XX R., IČO: 32 881 304, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaného Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s. Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 173.040,50 Kč s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 8 C 114/2006, o dovolaní, ktoré podal žalobca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. augusta 2014 sp. zn. 15 Co 62/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovaný 2/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. júna 2012 č. k. 8 C 114/2006-459 rozhodol, že žalovaný 2/ je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 78.945,- Kč spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne odo dňa 19.6.2006 do zaplatenia, to všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Konanie v časti o zaplatenie sumy 2.460,- Kč zastavil a vyslovil, že o trovách konania súd rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa domáhal vydania rozhodnutia, ktorým bude žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 173.040,50 Kč, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 16. septembra 2005 do zaplatenia. Dôvodom podania návrhu bola skutočnosť, že dňa 28. júna 2004 došlo k dopravnej nehode na 476 km diaľnice D1 v smere Poprad - Liptovský Mikuláš, účastníkom ktorej bol žalobca s motorovým vozidlom zn. Renault Mégane EČV XJX XXX, evidovaným v Q., a taktiež žalovaný s motorovým vozidlom zn. Tatra T815 EČV: C.. V dôsledku dopravnej nehody zavinennej žalovaným vznikla na vozidle žalobcu škoda v celkovej výške 173.040,50 Kč. V rámci náhrady škody si žalobca uplatnil nárok na úhradu zaplatenej spoluúčasti pri uplatnení havarijného poistenia, rozdiel v obstarávacej cene vozidla a čiastke vyúčtovanej leasingovou spoločnosťou, rozdiel v oceňovacej cene vozidla po havárii a predajnej cene zbytku vozidla, náhradu za odtiahnutie vozidla, náhradnú dopravu z miesta nehody do miesta bydliska, náhradu nákladov za montáž

nových pneumatík, stratu retiazky zo žltého kovu, pomernú časť havarijného poistenia, náhradu za nalepenie bezpečnostných kódov, náhradu za prenájom iného vozidla, náhradu za nákup diaľničnej nálepky a náhradu nákladov právneho zastúpenia v súvislosti s uplatnením nároku proti poisťovni.

2. Z vykonaného dokazovania s poukazom na citované zákonné ustanovenia mal okresný súd za preukázané, že návrh bol v tejto časti uplatneného nároku podaný dôvodne. Ďalej uviedol, že pri dopravnej nehode dňa 28. júna 2004, ktorej účastníkmi boli žalobca a žalovaný 2/ došlo okrem iného k poškodeniu vozidla zn. Renault Mégane ECV XJX XXX, ktorého držiteľom a prevádzkovateľom bol žalobca, ktorý je poškodeným a je preto aktívne legitimovaný na podanie návrhu na súd o náhradu škody z tejto dopravnej nehody podľa § 427 Občianskeho zákonníku, teda predpisu platného v Českej republike. V danom prípade je zodpovednosť za škodu u žalovaného 2/ objektívna a vyplýva z § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníku. Žalovaný 2/ zodpovedá ako prevádzkovateľ vozidla. Zodpovednosť žalovaného 2/ je daná aj ako vodiča dopravného prostriedku, ktorým bola spôsobená škoda a vyplýva z § 420 a nasl. Občianskeho zákonníku. Predpokladom tejto zodpovednosti je okrem vzniku škody aj porušenie právnej povinnosti (dopravný priestupok, prípadne trestný čin, alebo prečin) zavinenie, ako aj príčinná súvislosť (Kauzálny nexus). Všetky tieto predpoklady boli u žalovaného 2/ splnené a v konaní preukázané. Čo sa týka nároku na úhradu sumy 68.504,- Kč, uvedená suma predstavuje rozdiel medzi obstarávacou cenou vozidla žalobcu a tým, čo bolo uhradené leasingovej spoločnosti od ČSOB poisťovne, a.s., a ktorá bola následne vyúčtovaná na farchu žalobcu. Napriek tomu, že sa súdu nepodarilo zabezpečiť vyjadrenie RCI Financial Services, s.r.o. (pôvodne RENAULT LEASING CZ, s.r.o.) k vyúčtovaniu predčasného ukončenia leasingovej zmluvy, z vyjadrení iných leasingových spoločností je zjavné, že v prípade predčasného ukončenia leasingovej zmluvy v dôsledku úplného zničení predmetu leasingu sa leasingovému nájomcovi vyúčtuje rozdiel medzi konečnou zostatkovou cenou predmetu leasingu a plnením, ktoré je leasingovej spoločnosti uhradené poisťovňou. Za konečnú zostatkovú cenu predmetu leasingu sa pritom považuje hodnota, ktorú má predmet finančného leasingu z pohľadu odpisovania na konci doby leasingu, a ktorá bola vopred dohodnutá medzi leasingovým nájomcom a prenajímateľom. Pri ukončení leasingového vzťahu prenajímateľ odpredá leasingovému nájomcovi predmet finančného leasingu za zostatkovú hodnotu. Pri predčasnom ukončení leasingovej zmluvy v dôsledku zániku predmetu leasingu po výplate poistného plnenia poisťiteľom na účet leasingovej spoločnosti sa pristúpi k vyporiadaniu leasingovej zmluvy a to tak, že dochádza k vyradeniu predmetu z dlhodobého majetku leasingovej spoločnosti a je vyčíslená účtovná zostatková hodnota predmetu leasingu. Je ukončené časové rozlíšenie splátok. Pohľadávka leasingového prenajímateľa voči nájomcovi je rozdiel účtovnej zostatkovej hodnoty a časového rozlíšenia. Voči tomu sa započítajú všetky záväzky a pohľadávky a prijaté poistné plnenie. V prípade kladného rozdielu je tento vyplatený nájomcovi a v prípade záporného rozdielu nájomca musí rozdiel vyrovnať v prospech leasingovej spoločnosti. Čo sa týka vraku predmetu leasingu, v prípade dohodnutého predkupného práva a záujmu nájomcu si tento môže za hodnotu stanovenú leasingovou spoločnosťou ponechať. Ak o vrak nemá záujem, leasingová spoločnosť zabezpečí jeho predaj a vyinkasovanú čiastku bez DPH započíta v prospech nájomcu po finančnom vysporiadaní, znížený o poplatok za túto službu. V prípade predčasného ukončenia leasingového vzťahu sa pri výpočte zostatkovej hodnoty započítajú jednak leasingové splátky, ktoré boli nájomcom zaplatené a jednak leasingové splátky, ktoré by boli bývali zaplatené, ak by nebolo došlo k predčasnemu ukončeniu leasingu, úrok leasingovej spoločnosti, DPH a odplata za prípadné ďalšie služby leasingovej spoločnosti, ako sú napr. zákonné poistenie a DPH vzťahujúca sa na toto poistenie, resp. havarijné poistenie. Súd ďalej uviedol, že sa v plnej miere stotožnil s argumentáciou žalobcu a existujúcou judikatúrou, ktorá uzatvára, že: „V prípade predčasného skončení leasingu vznikne nájemci majetková ujma spočívajúca vo znížení jeho majetkového stavu v srovnaní s predpokladaným průběhem leasingového vzťahu. Ačkoli ke skončení právneho vzťahu medzi nájemcem a pronajímateľom by nebýt dopravná nehoda nedošlo, konkrétny právni a potažmo i majetkové dôsledky vyplývajúce pro nájemce ze zrušení leasingové smlouvy se bezprostředně odvíjejí od podmínek sjednaných pro tento případ v leasingové smlouvě. Škudce odpovídá za škodu, která při jím způsobené dopravní nehodě vznikla na vozidle jeho vlastníkov (leasingové společnosti), jelikož poškozením vozu dochází ke zmenšení majetkového stavu vlastníka vozu a nikoli nájemce vozu, neboť rozdíl v hodnotě vozu před poškozením a po něm se projevil v majetkových poměrech vlastníka vozu (jemuž bylo z tohto důvodu poskytnuto pojistné plnění“.

3. Keďže po riadnom ukončení leasingovej zmluvy by mal žalobca vo svojom vlastníctve vozidlo, ktorého cena by sa pohybovala na úrovni približne 40 % kúpnej ceny vozidla, no v dôsledku dopravnej nehody mu zostal vrak, ktorý predal za sumu 120.000,- Kč, došlo k škode na majetku žalobcu. Nárokovaná čiastka 68.504,- Kč predstavuje škodu, o ktorú sa zmenšil majetok žalobcu, v dôsledku poistnej udalosti na havarovanom vozidle. Nárok na úhradu uvedenej sumy žalobca riadne odôvodnil a preukázal.

4. Nárok vo výške 800,- Kč z dôvodu náhrady za zakúpenie novej diaľničnej známky - kupónu - súd taktiež zhodnotil ako nárok bezprostredne súvisiaci s dopravnou nehodou, za ktorý v plnej miere zodpovedá žalovaný 2/. Vzhľadom na to, že k výmene alebo náhrade dvojdielného kupónu platného pre sieť diaľnic a ciest I. triedy v Českej republike v roku 2004 mohlo dôjsť iba v prípade poškodenia čelného skla motorového vozidla, pri chybnnej manipulácii s kupónom, napr. v dôsledku chybného vyplnenia registračnej karty alebo poškodenia kupónu pred vylepením na sklo vozidla, odcudzenia alebo straty niektorej z častí kupónu, a v iných prípadoch sa výmena alebo náhrada dvojdielného kupónu v roku 2004 nevykonávala, je nepochybné, že žalobca nemal inú možnosť než si pre využitie diaľnic a ciest I. triedy kúpiť nový kupón. Tieto výdavky by mu v prípade, že by nebol účastníkom dopravnej nehody nevznikli.

5. Pokiaľ ide o ďalší nárok, ktorým je náhrada za nalepenie bezpečnostných kódov na sklá nového vozidla žalobcu v sume 717,- Kč, v tomto smere mal súd za to, že pokiaľ žalobca po dopravnej nehode odpredával zničené motorové vozidlo, odpredával ho ako vrak na účely jeho použitia na náhradné diely. Bezpečnostné zabezpečenie v podobe nalepenia skiel vozidla znemožnilo ďalšie použitie skiel, teda nemohlo byť premietnuté do kúpnej ceny vraku.

6. Pokiaľ ide o nárok na priznanie pomernej časti zaplateného poistného v rámci havarijného poistenia za obdobie od 29.6.2004 do 19.1.2005 v sume 7.975,- Kč, v tomto smere mal súd za preukázané, že sa aj v tomto prípade jedná o nárok súvisiaci s dopravnou nehodou zo dňa 28.6.2004. Uviedol, že žalobca nie je a nebol zo zákona povinný si zabezpečiť havarijné poistenie pre prípad úplnej škody na vozidle a toto poistenie uzavrel z dôvodu požiadavky leasingovej spoločnosti, s ktorou uzavrel leasingovú zmluvu. Po likvidácii poistnej udalosti poisťovňa vyplatila v prospech leasingovej spoločnosti poistné plnenie a o toto poistné plnenie sa znížil celkový rozsah vzniknutej škody na vozidle. Ak by žalobca uzavretú zmluvu o havarijnom poistení nemal, musel by si voči žalovanému uplatňovať celú výšku vzniknutej škody, to znamená aj tú časť, ktorá bola likvidovaná ČSOB poisťovňou, a.s. S ohľadom na uvedené mal súd za preukázané, že uplatnený nárok žalobcu je oprávnený a preukázaný.

7. Nárok na úhradu sumy 949,- Kč z titulu finančnej spoluúčasti pri uplatnení havarijného poistenia si žalobca uplatnil v dôsledku toho, že vedľajší účastník vyčíslil konečnú výšku škody na motorovom vozidle rozdielne ako ČSOB poisťovňa, a.s. Nakoľko odvolací súd konštatoval, že ohľadne nedôvodnosti tohto nároku dôkazné bremeno zaťažuje vedľajšieho účastníka, ktorý však v naznačenom smere neuviedol dôkazy, pre ktoré by bolo možné konštatovať neoprávnenosť tohto nároku žalobcu, súd uvedený nárok žalobcovi v celom rozsahu priznal. Uvedený nárok súvisí s dopravnou nehodou a vedľajší účastník neuniesol konštatované dôkazné bremeno, preto súd žalobcovi uvedený nárok v celom rozsahu priznal.

8. Z vykonaného dokazovania s poukazom na citované zákonné ustanovenia teda mal súd za preukázané, že návrh bol podaný dôvodne. Pri dopravnej nehode bola žalobcovi spôsobená škoda, za ktorú v zmysle ustanovenia § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka zodpovedá žalovaný 2/ ako prevádzkovateľ vozidla. Celková priznaná suma činí 78.945,- Kč. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku podľa ktorého v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

9. Okresný súd Poprad následne rozhodol dopĺňacím rozsudkom č. k. 8 C 114/2006-520 z 20. augusta 2013: Súd konanie voči žalovanému 1/ zastavil. Súd konanie v časti o zaplatenie sumy 52.402,- Kč zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy

52.402,- Kč od 16.9.2005 do 18.12.2008, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 35.529,50,- Kč od 16.9.2005 do zaplattenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd konanie v časti o zaplattenie úroku z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 2.460,- Kč od 19.6.2006 do zaplattenia zastavil.

10. Na základe podaného odvolania Krajský súd v Prešove rozsudkom sp. zn. 15 Co 62/2013 z 18. augusta 2014 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s doplnčacím rozsudkom súdu prvej inštancie v časti priznania žalobcovi sumy 1.749,- Kč. Zmenil rozsudok v spojení s doplnčacím rozsudkom v časti priznania žalobcovi sumy 77.196,- Kč tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Zrušil rozsudok v spojení s doplnčacím rozsudkom v časti priznania žalobcovi úrokov z omeškania vo výške 8 % ročne odo dňa 19.6.2006 do zaplattenia zo sumy 78.945,- Kč, vo výroku o priznaní žalobcovi úrokov z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 52.402,- Kč od 16.9.2005 do 18.12.2008 a o priznaní žalobcovi úrokov z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 35.529,50 Kč od 16.9.2005 do zaplattenia a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odôvodnení uviedol: Vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie bolo nepochybne preukázané, že dňa 28.6.2004 došlo k dopravnej nehode, v dôsledku ktorej bolo poškodené osobné motorové vozidlo značky Renault Mégane EČV: XJX XXX, ktorého držiteľom a prevádzkovateľom bol žalobca. Dopravnú nehodu spôsobil žalovaný motorovým vozidlom značky Tatra T815 EČV: C. ktorého bol držiteľ v pozícii živnostníka.

11. Priznanie zvyšnej sumy vo výške 77.196,- Kč považoval odvolací súd za nedôvodné. Táto suma pozostáva zo sumy 68.504,- Kč, čo je rozdiel medzi obstarávacou cenou vozidla žalobcu a tým, čo bolo uhradené leasingovej spoločnosti od ČSOB poisťovňa, a.s. a čo bolo následne vyúčtované na ťarchu žalobcu. K tomu uviedol, že táto suma, teda jej výška a celkový prepočet sa však odvíja od zmluvných podmienok dohodnutých medzi leasingovou spoločnosťou, pôvodne Renault leasing CZ, s.r.o. a žalobcom dňa 30.12.2003. V čase dopravnej nehody žalobca nebol vlastníkom motorového vozidla, a preto sa škodová udalosť prejavila len v znížení majetkového stavu prenajímateľa, teda leasingovej spoločnosti ako vlastníka motorového vozidla. Záväzky nájomcu - žalobcu dojednané pre prípad zničenia predmetu nájmu voči prenajímateľovi z leasingovej zmluvy nie sú dôsledkom škodovej udalosti (dopravnej nehody), za ktorú zodpovedá škodca (žalovaný), ale bezprostredným dôsledkom zmluvného dojednania medzi žalobcom a leasingovou spoločnosťou. Na tom nemôže nič zmeniť ani okolnosť, akým spôsobom vlastník následne s poškodenou vecou naložil a akým spôsobom vyporiadali účastníci leasingovej zmluvy svoje právne vzťahy, poukázal pritom aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky 25 Cdo 3239/2007, 25 Cdo 78/2001 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 2 Cdo 198/2007). Ďalej uviedol, že pre priznanie sumy 68.504,- Kč absentuje jeden zo základných predpokladov náhrady škody, a to príčinná súvislosť medzi škodou a porušením právnej povinnosti zo strany žalovaného. Žalovaný, aj keď spôsobil dopravnú nehodu, nemôže zodpovedať za to, aké zmluvné dojednanie si dohodol žalobca s leasingovou spoločnosťou pre prípad poškodenia motorového vozidla, teda aj za prípadné nevýhodné podmienky. Preto odvolací súd v tejto časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v súlade s ustanovením § 220 O.s.p. a po zopakovaní dokazovania žalobu v tejto časti zamietol. Zamietnutie žaloby vo vzťahu k nároku na zaplattenie sumy 717,- Kč z titulu náhrady za nalepenie bezpečnostných kódov na sklo nového vozidla je potrebné podľa názoru odvolacieho súdu posúdiť taktiež v zmysle vyššie uvedeného ako výdavok vynaložený v súvislosti s uzavretím poisťnej zmluvy na nové motorové vozidlo. Zabezpečenie nového auta žalobcu bezpečnostnými kódmi a v tej súvislosti zaplattenie sumy 717,- Kč bolo podmienkou uzavretia poisťnej zmluvy a nie dôsledkom škodovej udalosti, čím absentuje príčinná súvislosť s porušením povinností žalovaného. Tento nárok súvisí s ochranou nového motorového vozidla žalobcu pre prípad odcudzenia. Aj v tejto časti bol preto rozsudok súdu prvej inštancie zmenený a žaloba zamietnutá s odkazom na ustanovenie § 220 O.s.p. a ustanovenie § 427 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Ďalším nárokom, ktorý bol priznaný súdom prvej inštancie je suma 7.975,- Kč z titulu nároku na priznanie pomernej časti zaplatteného poistného v rámci havarijného poistenia za obdobie po dopravnej nehode, teda od 29.6.2004 do ukončenia poistenia, teda do 19.1.2005. Podľa Všeobecných poisťných podmienok ČSOB poisťovne, a.s. čl. V bod 8, ak nastane poistná udalosť a dôvod ďalšieho poistenia tým odpadne, prináleží poisťovní poistné do konca poistného obdobia, v ktorom poistná udalosť nastala. Ak ide o jednorazové poistné, prináleží poisťiteľovi celé poistné. Poistnú zmluvu uzavrel žalobca s ČSOB poisťovňou, a.s. na obdobie od 19.1.2004 do 19.1.2005 a za toto

poistné obdobie bolo stanovené poistné v celkovej výške 14.248,- Kč. Poistným obdobím bol jeden rok, a preto v zmysle uvedených poistných podmienok nebol daný u žalobcu nárok na vrátenie časti poistného, ide o záväzkový vzťah medzi žalobcom a poisťovňou, preto dôsledky z tohto právneho vzťahu vyplývajúce boli len vecou dojednaných zmluvných podmienok. Z uvedeného dôvodu aj nárok žalobcu na zaplatenie časti havarijného poistného nie je dôvodný a rozsudok súdu prvej inštancie bol odvolacím súdom zmenený tak, že aj v tejto časti bola žaloba zamietnutá v zmysle ustanovenia § 220 O.s.p.

12. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie s tým, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a rozhodnutie krajského súdu je nepreskúmateľné. V dovolaní namietal, že krajský súd opomenul dôsledne posúdiť charakter a obsah právneho vzťahu medzi žalobcom na jednej strane a leasingovou spoločnosťou na strane druhej ako aj skutočnosť, že vykonaným dokazovaním žalobca preukázal, že náúčtovanie rozdielu medzi zostatkom kúpnej ceny havarovaného motorového vozidla ku dňu poistnej udalosti a prijatým poistným plnením nebolo výsledkom osobitných zmluvných podmienok dohodnutých medzi žalobcom a leasingovou spoločnosťou, ale ide o bežnú (vnímanú ako poctivú) zmluvnú prax v oblasti leasingových zmlúv - v dôsledku uvedeného trpí odôvodnenie rozsudku v zodpovedajúcej časti aj vadou nepreskúmateľnosti, keďže nie je zrejmé, na základe akých dôkazov krajský súd dospel k zisteniu, že predmetný nárok je v skutočnosti dôsledkom nevýhodného zmluvného ustanovenia. Ďalej uviedol, že ak krajský súd posúdil zaplatenie pomernej časti poistného v rámci havarijného poistenia za obdobie od 29.6.2004 do 19.1.2005 v sume 7. 975,- Kč ako výdavok vynaložený v súvislosti s uzavretím poistnej zmluvy na motorové vozidlo v rámci zabezpečenia poistnej ochrany poisteného, mal v danom prípade vo vzťahu k tomuto nároku žalobcu aplikovať ustanovenia § 415 až 419 Občianskeho zákonníka, osobitne § 415 v spojení s § 419 tohto zákona. Uzavretím havarijného poistenia žalobca odvrátil na svojej strane vznik podstatne vyššej škody, keďže prevažnú časť skutočnej škody nahradila namiesto žalovaného (a následne aj vedľajšieho účastníka) ČSOB a žalovaný bol zaviazaný nahradiť iba rozdiel medzi plnením ČSOB a niektorými nárokmi žalobcu. Ďalej uviedol, že k zníženiu majetkového stavu na strane žalobcu z titulu zaplateného poistného došlo v priamej príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, za ktorú zodpovedá žalovaný; ak by k dopravnej nehode nedošlo, žalobca by nemusel opätovne zaplatiť poistné za obdobie od 29.6.2004 do 19.1.2005 a v prípade ukončenia poistnej zmluvy dohodou medzi žalobcom a poisťovňou z iného dôvodu ako z dôvodu poškodenia/zničenia predmetu poistenia (napr. prevod vlastníckeho práva z dôvodu poškodenia/zničenia predmetu poistenia, prevod vlastníckeho práva k predmetu poistenia) by si žalobca mohol voči poisťovni nárokovať vrátenie pomernej časti zaplateného poistného. Ďalej namietal, že v dôsledku zničenia motorového vozidla si musel žalobca obstarat' nové motorové vozidlo a uzavrieť novú poistnú zmluvu, ktorej súčasťou bola aj podmienka zabezpečenia nalepenia nových bezpečnostných kódov - žalobca teda musel vynaložiť z vlastného majetku peňažné prostriedky na úhradu zodpovedajúcich nákladov, ktoré by mu neboli vznikli, ak by nedošlo k zničeniu predmetu poistenia v dôsledku dopravnej nehody.

13. Z týchto dôvodov žalobca žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

14. Žalovaný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

15. Dovolanie žalobcu bolo podané 19. decembra 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vychádzajúc z vyššie uvedeného ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť a dôvodnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443

CSP).

17. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

18. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu, ak v konaní došlo k najzávažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 O.s.p. Prípustnosť dovolania proti rozsudku upravoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

19. Dovolanie proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu bolo prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolanie žalobcu smerujúce proti zmeňujúcemu rozsudku, vyvolalo v danom prípade účinok, ktorý zostáva zachovaný aj po 1. júli 2016 (§ 470 ods. 2 CSP)- dovolateľom napadnuté rozhodnutie bolo preto možné (a tiež potrebné) podrobiť meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

20. Právny poriadok platný a účinný v čase podania dovolania ukladal dovolaciemu súdu (viď ustanovenie § 242 ods. 1 O.s.p.), aby aj ex offio posúdil, či v konaní nedošlo k niektorej zo závažných procesných väd, ktoré sú uvedené v § 237 O.s.p. O procesnú vadu konania v zmysle tohto ustanovenia išlo vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

21. Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

22. Podľa presvedčenia dovolateľa mu v konaní bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumel taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý mal za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytoval O.s.p. V konkrétnosti dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené až do tej miery, že je nepreskúmateľné; keďže nie je zrejmé, na základe akých dôkazov dospel súd k zisteniam, že predmetný nárok je v skutočnosti dôsledkom nevýhodného zmluvného ustanovenia. Z obsahu podaného dovolania tak možno ustáliť, že v nepreskúmateľnosti vidí žalobca procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

23. Najvyšší súd v minulosti často zdôrazňoval, že pre záver o existencii procesnej vady konania v zmysle § 237 O.s.p. (a teda aj vady uvedenej v písmene f/ tohto ustanovenia) nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že sa súd dopustil takej vady; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 409/2015, 4 Cdo 143/2015, 5 Cdo 238/2015, 6 Cdo 30/2016, 7 Cdo 371/2015, 8 Cdo 34/2016).

24. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd („ďalej len „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto

dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).

25. V danom prípade odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol podrobne zistený skutkový stav, opísal priebeh konania, výsledky dokazovania, vysvetlil, čoho sa žalobca domáhal, čo uvádzal vedľajší účastník a rozobral rozhodnutie súdu prvej inštancie. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery náležite vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejmé, akými úvahami sa riadil. Z uvedených dôvodov považuje dovolací súd predmetnú námietku žalobcu za neopodstatnenú.

26. K časti, kde žalobca v dovolaní tvrdil, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

27. Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 427 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzkovateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzkovateľ lietadla.

Podľa § 428 Občianskeho zákonníka, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzkovateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť, ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

28. Právne relevantná škoda je majetková ujma, ktorá nastala (prejavuje sa) v majetkovej sfére poškodeného (majetková - hmotná ujma), a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentnom, t. j. peniazmi, a je napravitelná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým poskytnutím peňazí, ak nedochádza k naturálnej reštitúcii. Prejavuje sa vo forme skutočnej škody, alebo vo forme ušlého zisku. Obe tieto formy sú v zásade rovnocenné a existencia jednej z nich nie je podľa platného práva podmienkou vzniku a uplatnenia druhej formy. Skutočná škoda je taká ujma, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodovou udalosťou a reprezentuje majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby prišlo k uvedeniu veci do predchádzajúceho stavu. Ak je poškodený vlastníkom veci, jeho majetkový stav zahrňuje hodnotu veci a v dôsledku jej straty, odobratia či zničenia dochádza k zmenšeniu jeho majetkového stavu o hodnotu tejto veci v dobe pred tým, než k jej strate, odobratiu, či zničeniu prišlo. Tomu, kto nie je vlastníkom veci, škoda spočívajúca v hodnote tejto veci nemôže vzniknúť, pretože ten, kto nenadobudol vec do vlastníctva, nezískal majetkovú hodnotu, ktorú by mohol stratiť. Ušlý zisk je ujma spočívajúca v tom, že u poškodeného nepríde v dôsledku škodovej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, aj keď sa tak dalo očakávať s ohľadom na pravidelný chod vecí. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného, ale stratou očakávaného prínosu.

29. Majetkovú hodnotu má samozrejme aj osobný automobil. Vo všeobecnej rovine je možné súhlasiť s dovolateľom, že sa jedná o vzťah príčinnej súvislosti, ak vznikla škoda následkom porušenia právnej povinnosti škodcu, či právom kvalifikovanej okolnosti, teda ak je konanie a škoda vo vzájomnom vzťahu príčiny a následku a ak je preukázané, že ak by nenastal protiprávny úkon (škodová udalosť), ku škode by nedošlo. V prípade, ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva; príčinou škody môže byť len tá okolnosť, bez ktorej existencie by škodlivý následok nevznikol. Pritom nemusí ísť o príčinu jedinú, ale postačuje, ak pôjde o jednu z príčin, ktorá sa podieľa

na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide. Na druhej strane reťazec príčin nezakladá príčinnú súvislosť medzi konaním škodcu a vznikom škody vtedy, ak vstupuje do deja iná, na konaní škodcu nezávislá skutočnosť, ktorá je pre vznik škody rozhodujúca.

30. V posudzovanom prípade nie je pochyb o tom, že žalovaný ako škodca zodpovedá za škodu, ktorá ako dôsledok ním spôsobenej dopravnej nehody vznikla na vozidle jeho vlastníkovi (leasingovej spoločnosti) z dôvodu, že poškodením vozidla dochádza ku zmenšeniu majetkového stavu vlastníka vozidla a nie nájomcu vozidla, lebo rozdiel v hodnote vozidla pred poškodením a po ňom sa prejavil v majetkových pomeroch vlastníka vozidla. Na tomto nemôže nič zmeniť ani spôsob, akým si účastníci leasingovej zmluvy vyporiadali právne vzťahy; záväzky nájomcu dohodnuté pre prípad zničenia predmetu nájmu voči prenajímateľovi nie sú dôsledkom škodovej udalosti za ktorú zodpovedá škodca, ale práve bezprostredným dôsledkom zmluvných dojednaní medzi vlastníkom vozidla (leasingovou spoločnosťou) a nájomcom (žalobcom). Konkrétne právne ale aj majetkové dôsledky vyplývajúce pre nájomcu zo zrušenej leasingovej zmluvy sa bezprostredne odvíjajú od podmienok dohodnutých pre tento prípad v leasingovej zmluve. Škodca, ktorý zodpovedá za škodu vzniknutú na vozidle nenesie už zodpovednosť za to, že poškodené vozidlo bolo predmetom leasingového vzťahu a že v leasingovej zmluve boli dohodnuté také podmienky, ktoré pri predčasnom ukončení leasingu viedli k tomu, že nájomca zaplatil zo svojho pohľadu nevýhodne vysoké čiastky za nájom vozidla a platby s tým spojené.

31. Dovolací súd poukazuje aj na skutočnosť, že súd prvej inštancie sa v odôvodnení svojho rozsudku, ktorý bol krajským súdom v tejto časti správne zmenený, odvoláva na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 3239/2007 zo dňa 30. júla 2008, ktoré je však v úplnom rozpore s tým, ako súd prvej inštancie rozhodol. Citované uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky, na ktoré sa v odôvodnení rozsudku správne odvoláva aj Krajský súd v Prešove je plne v súlade s rozhodnutím odvolacieho súdu.

32. V posudzovanej veci je pre právne posúdenie veci rozhodujúca skutočnosť, že žalobca v dobe, kedy prišlo k poškodeniu (resp. zničeniu) vozidla, nebol jeho vlastníkom. Poškodením vozidla prišlo v dôsledku škodovej udalosti k zníženiu majetkového stavu vlastníčky vozidla, ktorou bola leasingová spoločnosť, nie nájomcu vozidla, pretože rozdiel v hodnote vozidla pred poškodením a potom po poškodení sa prejavil v majetkových pomeroch vlastníčky. Nič na tom nemení ani okolnosť, akým spôsobom si vysporiadali vzájomný právny vzťah založený leasingovou zmluvou leasingová spoločnosť s nájomcom - žalobcom.

33. Z uvedeného vyplýva, že právny názor odvolacieho súdu na právnu otázku náhrady škody na veci, ktorej nebol žalobca vlastníkom, je správny a plne v súlade so zákonom. Nie je mu možné vytýkať nesprávne právne posúdenie predmetnej právnej otázky. Pokiaľ odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobu v tejto časti zamietol, vyvodil zo správneho právneho posúdenia jediný možný dôsledok.

34. Čo sa týka zamietnutia žaloby vo vzťahu k nároku na zaplatenie sumy 717,- Kč z titulu náhrady za nalepenie bezpečnostných kódov na sklá nového vozidla najvyšší súd uvádza, že sa stotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu, že išlo o výdavok vynaložený v súvislosti s uzavretím poisťnej zmluvy na nové motorové vozidlo. Zabezpečenie nového auta žalobcu bezpečnostnými kódmi a v tej súvislosti zaplatenie sumy 717,- Kč bolo podmienkou uzavretia poisťnej zmluvy a nie dôsledkom škodovej udalosti, čím absentuje príčinná súvislosť s porušením povinností žalovaného. Tento nárok súvisí s ochranou nového motorového vozidla žalobcu pre prípad odcudzenia.

35. Rovnako sa najvyšší súd stotožnil aj s rozhodnutím krajského súdu o ďalšom nároku na sumu 7.975,- Kč z titulu nároku na priznanie pomernej časti zaplateného poistného v rámci havarijného poistenia za obdobie po dopravnej nehode, teda od 29.6.2004 do ukončenia poistenia, teda do 19.1.2005. Ako vyplýva zo spisového materiálu poistným obdobím bol jeden rok, a ak v zmysle poistných podmienok nebol daný u žalobcu nárok na vrátenie časti poistného, ide o záväzkový vzťah medzi žalobcom a poisťovňou, chýba príčinná súvislosť medzi konaním škodcu a vznikom škody, preto dôsledky z tohto právneho vzťahu vyplývajúce boli len vecou dojednaných zmluvných podmienok.

36. K dovolateľom namietanej aplikácii ustanovení § 415 až § 419 Občianskeho zákonníka najvyšší súd uvádza, že samotné uzavretie poisťnej zmluvy zo strany leasingového nájomcu na predmet nájmu je predovšetkým inštitútom, ktorý pokrýva riziko škody na strane leasingového prenajímateľa.

37. Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že žalobca v dovolaní nepodložene uplatnil dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Vzhľadom na to dovolanie žalobcu zamietol ako neopodstatnené (§ 448 CSP).

38. Žalovaný 2/ bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 255 ods. 1 CSP) a vznikol mu nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi.

39. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

40. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.